

D A C I A

2 Lei

Ziarul de afirmare românească al Tinutului Timiș — Apare sub egida Astei Bănățene

Șefredactor:
ROMULUS P. ROȘU

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei. Pentru
țărani, preoți și învățători 300 lei.
Pentru întreprinderi 2000 lei.

Director administrativ:
Dr. N. ILIEȘIU

Redacția și administrația:
Timișoara I.

Str. Lonovici No. 2

Telefoane:

Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Românii de peste hotare

Inchiderea școlilor românești din Ucraina Subcarpatică, anexată pe actuala problema Ungurilor de peste hotare.

Pentru a nu brusca situația internațională, și așa destul de tulburătoare oficialitatea dela noi s'a mărginit să dea o notă amicală, atrăgând atențiunea guvernului maghiar, că un regim intolerant, aplicat față de biserica și școala românească din Ungaria, ar putea avea consecințe neplăcute pentru minoritatea maghiară din România. Atât! Dar dincolo de uzanțele internaționale, pentru poporul român, rămâne totuși un capitol deschis: numărul de peste 3 milioane români, cari, pe state se repartizează în felul următor: Jugoslavia (Banatul sârbesc, Timocul și regiunea Bitoliei): 450.000; Ungaria și Ucraina Subcarpatică: 210.000; Bulgaria: 170.000; U. R. S. S.: 1.600.000; Albania: 150.000; Grecia: 300.000 și Statele Unite: 300.000.

Cu toată vitregia vremilor, această minoritate românească și-a păstrat limba și credința și nu și-a pierdut încă nădejdea, că odată și odată, și pentru dânsa va răsări soarele libertății.

Faptul că acești români și azi mai țin cu dăruț la legea strămoșească, trebuie căutat în resursele inepuizabile ale acestui neam, care milenii de-arândul a rezistat tuturor năvălirilor, sfidând vremea și puterile războaielor.

Nu-i un merit al nostru, al celor liberi, că au rezistat. Sprijinul acordat din parte-ne a fost prea neînsemnat.

Dacă am face un bilanț al stării lor politice, economice și culturale, am ajunge la concluzii foarte dureroase: două școli conștate în Grecia, în Salonic și Ianina, un gimnaziu la Vârșet în Jugoslavia, pentru că cel din Bitolia a fost desființat și vre-o câteva înjghebări economice la Detroit și Cleveland, peste Ocean.

De câte ori s'a adus în discuție problema românilor de peste hotare, comentariile au fost rețezate scurt: nu avem pretențiuni față de alții. Suntem sătui. Să fim lăsați în pace! Pacea aceasta am plătit-o cam scump. În Ungaria, Bulgaria, U. R. S. S. și într-o măsură mai mică în Jugoslavia, românii au rămas fără școli și lăcașuri de închinăciune. În schimb Ungaria și Bulgaria întrețin agitații vecinice pe chestia minorității din România, deși situația acestor minorități nici nu suferă o comparație cu a românilor din țările respective.

S'a români în greșala de a-i lăsa pe acești perșevanți în voia soartei. Ori când trebuie să strângem mai mult rândurile, ar fi o crimă de neiertat dacă am continua această politică.

Statul român, refăcut după grelele încercări prin cari a trecut, are autoritatea și forța necesară de a impune respect în afară pentru minoritatea românească. Guvernul, credem, că se va face interpretul acestei dorinți, care este a țării întregi.

ROMULUS P. ROȘU

Senzația presei londoneze

ACORDUL CU RUSIA va fi încheiat săptămâna aceasta

D. Chamberlain va anunța în Camera Comunelor alianța politică dintre Anglia, Franța și Soviete

O conferință a Statelor Majore francez, englez și sovietic, la Moscova

Londra, 27 (Rador). — Presa engleză anunță că încheierea acordului aglo-franco-sovietic, împotriva agresiunii, nu mai este acum decât chestiune de zile. Mai multe ziare prevăd că o declarație va fi făcută în această privință în Camera Comunelor, încă înainte de sfârșitul acestei săptămâni.

„Times” scrie între altele: Până în prezent conversațiile anglo-ruse s'au purtat mai ales asupra chestiunilor politice și în acest domeniu s'a ajuns la un acord asupra aproape tuturor punctelor. Dar, cum asupra anumitor puncte, în special formula care să acopere agresiunea indirectă, nu s'a ajuns încă la o re-

glementare completă, s'a sugerat ideea ca conversațiile militare să înceapă imediat pentru ca cele două părți să poată — așa cum este dorința rușilor — să între simulan în vigoare. Este probabil ca ultimele instrucțiuni trimise Marți lui Seeds, la Moscova, acoperă acest din urmă punct.

Redactorul diplomatiei a lui „Daily Express” scrie în mod categoric că acordul este de acum înainte sigur cu Rusia Sovietică și că el va fi anunțat în cursul acestei săptămâni în Parlament, pentru ca conversațiile Statelor Majore să poată începe imediat.

Acordul politic fiind pe cale de realizare între Londra și Moscova, se prevede ca în cel mult zece zile ar putea să înceapă la Moscova conversațiile dintre reprezentanții Statelor majore ale celor trei puteri. Din partea Franței negocierile vor fi duse de către generalul Doumenc, comandantul corpului de armată Lille, care în curând va fi numit membru în consiliul superior al războiului. Deocamdată nu se cunoaște numele generalului englez care ar urma să fie trimis în Moscova cu Doumenc.

Aceste schimburi de vederi între reprezentanții armatelor franceze, engleze și sovietice, vor dura probabil mai mult timp. Colaborarea anglo-franco-sovietică, în cazul unui conflict, poate fi ușor rezolvată.

Conferința celor trei state majore la Moscova

PARIS, 27. (Rador). „Petit Parisien” ocupându-se de apropiatele conversații dela

Moscova dintre Statele majore francez, britanic și sovietic, scrie următoarele:

Japonia va rămâne neutră în cazul unui conflict european?

Azi va fi încheiat acordul în chestiunea Tientsinului

Tokio, 27 (Rador). — Havas transmite: De abea azi este posibil să se spună, că adevărata problema ce s'a pus cu ocazia ținerii conferinței dela Tokio, era aceea de a se ști, dacă guvernul prezidat de Hiranuma, va putea sau nu, să reziste presiunii naționaliștilor și campaniei antibritanice. Fermitatea lui Hiranuma și suplețea lui sir Craigie, au redresat situația în acest sens. În cercurile private și diplomatice din Japonia, sunt unii pesimiști cari văd în declarația anglo-japoneză un instrument de publicitate vătămător pentru Japonia în China. Cercurile diplomatice din Tokio sunt de acord de a vedea în această declarație un succes pentru guvernul din Londra, care a reușit să iasă dintr'o situație delicată, fără a face vre-o concesie însemnată Japoniei. Au circulat șvonuri cu privire la o făgăduială secretă sau la

o neutralitate a Japoniei, în cazul unui conflict european. Se afirmă că aceste șvonuri sunt neîntemeiate.

ACORDUL DEFINITIV VA FI ÎNCHIEIAT AZI

TOKIO, 27 (Rador). — Observatori cred că delegația britanică și japoneză vor ajunge la un acord chiar azi în chestiunea Tientsinului

TOKIO, 27 (Rador). — În conferința avută cu reprezentanții presei reprezentantului autorizat al guvernului japonez, comentând acordul recent, a admis ca partea din memoriu ce a servit drept bază acordului, referitoare la servile armatei japoneze în China, nu se întinde și la teritoriul chinez care nu se găsește acum sub controlul armatei japoneze. El a adăugat totuși, că dacă memoriul în chestiune este citit până la capăt el lasă

impresia ca Marea Britanie ar fi dispusă ca de aci înainte să se abțină de a susține guvernul din Ciungking.

PRESA ITALIANA ATACA PE d. CHAMBERLAIN

TOKIO, 27 (Rador). — „Coriera della Sera” scrie că retragerea Angliei în Extremul Orient arată că dl. Chamberlain preferă totdeauna unui război, un aranjament mai puțin bun. Primul acord anglo-japonez este net defavorabil marelui Britanii, dar Anglia a trebuit să se încline, neputând să susțină singură, conflictul cu Japonia. Dealtfel nu Chamberlain este responsabil de părăsirea pozițiilor britanice din China, ci conservatorii hidrofobi, cari au împiedecat pe Chamberlain să facă eficace pactul dela München și pactul anglo-italian dela de Anglia, prin politica de încercuire.

Umisoara edilitara

Aspectul pietelor și străzilor noastre

Aranjamentul și ornamentația sub raport estetic

Timisoara, 27. — S'a vorbit în articolul anterior de o problemă a coordonării arhitecturii într'un asamblu general, cu alte cuvinte de un stil al orașului. Această coordonare este strâns legată de spațiile și arterele pe care orașul le cuprinde și cari sunt pietele și străzile. Vom înfățișa astăzi problema acestor spații și artere judecând din punct de vedere estetic.

VECHIUL PLAN DE SISTEMATIZARE

Luând în mână o hartă mai veche a municipiului am vedea că înfățișează: un centru „cetatea” cu edificii mai răsărite și câteva cartiere îndepărtate și împrăștiate în jur. Este important de știut că între aceste cartiere era o continuă rivalitate din punct de vedere edilitar, rivalitate care desigur a avut singură parte bună, că a apropiat aceste cartiere de Cetate, care forma centrul orașului.

Una dintre caracteristicile orașului, ca și astăzi de altfel, era că prezenta cele mai favorabile condițiuni de dezvoltare și sistematizare ca nici un alt oraș. Dar această sistematizare era totuși împiedecată de zidurile vechii cetăți. Unii susțineau că cetatea trebuie păstrată pentru scopuri militare și legată de celelalte cartiere prin străzi cari să pornească dela centru ca niște raze. Alții erau pentru dărâmarea cetății și cum străzile din cuprinsul ei erau perpendiculare una pe alta în careuri aproape egale, (ca și azi) legătura cu celelalte cartiere că se facă prin prelungirea străzilor.

Abia în 1892 se hotărăște dărâmarea cetății, iar la 1895 începe aplicarea planului de sistematizare a lui Ludvig Ritter von Ybl, după care Cetatea va rămâne centru și se va lega de celelalte cartiere prin bulevarde în raze, cari bulevarde vor fi la rândul lor legate între ele prin bulevarde circulare. Timp de 20 ani cât mai rămăsese fostei stăpâniri n'a îngăduit însă, decât puține realizări din acest plan.

FORMAȚIA ȘI ASPECTUL ACTUAL

În linii largi planul lui Ritter von Ybl se păstrează și astăzi, schimbările ulterioare n'au fost de natură al modifica decât în raport cu anumite necesități ce s'au ivit din loc în loc. Soluții mai bune n'a încercat până acum nimeni, meritele ediliilor se rezumă aproape numai la aplicarea planului, la deschiderea și construirea artelor, dar și această inițiativă a fost dictată de construcțiile ce acoperau terenurile virane.

S'ar putea atribui ca un merit, încercarea de împodobire a bulevardelor prin ornamentația florală. Dar și aci, mai cu deosebire grija trebuia să fie mare, pentru a nu se cădea în greșeli ca cele recente cu refacerea bulevardului din circ. IV. Serviciul Tehnic trebuia să-și dea seama că aci nu se poate aplica același principiu de construcție ca în Bulevardul Ferdinand spre exemplu. Noua lucrare dacă are scăderi din punct de vedere estetic, e defectuos și din punct de vedere al circulației. În general se abuzează de ornamentația florală și nu se utilizează deloc ornamente în material durabil.

Pe lângă aceasta Serviciile între ele nu-și coordonează munca acolo unde se cere. Fiindcă putem constata, în dau-na înfrumșetării orașului, că întreprinderea tramvaielor, are estetica ei în cea ce privește gheretele și persoanele dela opriri. Iar serviciul de afișaj și al reglementării reclamei este pur și simplu inexistent. Nu există prin urmare o coordonare estetică a lucrărilor cari toate la un loc contribuie la înfrumșetarea generală. Iată de ce aspectul municipiului, cu tot renumele de — oraș grădinar — e monoton și nu prezintă vizitatorului nimic deosebit, decât im-

presia de bine măturat. Observațiunile noastre sunt oarecum legate de părțile centrale ale orașului, dar aceeași importanță o prezintă și periferia. În legătură cu aceasta ne îngăduim a aminti cu deplină satisfacție, că actualul primar, dl. dr. Emil Tîeran și-a îndreptat înfăptuirile sale de edil tocmai către această periferie. Se vor astupa bălți, se vor face pavări și canalizări de străzi și în cartierele mai mărginașe locuite cu deosebire de români și se va așeza pe al doilea plan estetica centrului. Ceeace e foarte bine, pentru a se atinge echilibrul realizărilor între centru și periferie.

SUGESTII PENTRU VIITOR

Odată acest echilibru atins nu va fi greu să se păstreze, ca pe urmă să se poată efectua mai pe îndelete și mai cu socoteală și lucrări de estetizare. Această estetizare trebuie să se realizeze prin lucrări cât mai răsândite, în înțelesul de a nu se lăsa locuri absolut neîngrijite pentruca alături să se facă transformări complete. Iată de ce spunem mai sus să nu se abuzeze numai de decorul floral, care cere și cheltueli și permanentă îngrijire. Pe de altă parte nu se poate pretinde unui grădinar, sau mai bine spus nu se poate băza numai în grijă lui, să proiecteze în plan un decor floral, atunci când el nu are suficientă pricepere pentru a coordona acest decor cu edificiile înconjurătoare și cu aspectul general al orașului. Înălțurarea acestui neajuns se va putea face, prin aranjamente ornamentale din material durabil, sculpturi, fântâni, vase, borduri etc. cari odată făcute nu necesită în permanență cheltueli ca și ornamentele florale, care desigur nu vor lipsi, dar vor fi mai discrete și acolo unde cu adevărat se potrivește.

Deasemeni va trebui să se caute organizarea pietelor și împărțirea lor după

rostul ce li se dă în oraș: Piețe festive pentru festivități și eventuale adunări ce tătenesti. Piețe de ornament cum am putea-o considera pe cea din fața primăriei. Piețe de desfacere înzestrate cu chioșcuri și hala unde să se desfășoare marfa mai igienic și în același timp și mai aspectuos.

O problemă a cărei rezolvare contribuie în foarte mare măsură la estetica urbanistică, este afișajul și reclama particulară. Reglementarea acestora este o chestiune ce se cere soluționată în cel mai dibaci și priceput mod. Ar trebui natural oprită desfigurarea fațadelor de clădiri, prin reclame nepotrivite și ar trebui purtat de grije ca aceste reclame să contribuie și ele la aspectul estetic al orașului.

Dacă Clujul un oraș sărac poate să-și pună și să rezolve probleme de asemenea natură, atunci Timisoara oraș cu posibilități mai mari nu trebuie să rămână în urmă, mai cu seamă că poziția geografică îi cere această înfrumșetare.

Tinând seamă de aceste nevoi ce se cer înlăturate, ne este ușor să constatăm lipsa unui birou artistic pe lângă Serv. Tehnic. Acest birou condus de un artist priceput va avea în subordine afișajul, reclama și un atelier de sculptură ornamentală care va executa lucrări pentru împodobirea străzilor, pietelor și parcurilor și va referi asupra tuturor chestiunilor cari cer să fie judecate sub raport estetic. Biroul va lucra de acord cu tehnicienii și specialistii respectivi.

Înfăptuită sub acest raport o operă edilitară se va ajunge cu adevărat la un aspect occidental al orașului și în același timp va fi atins și beneficiul practic pe care municipiul îl datorează cetățeanului, atât celui din centru cât și celui din periferie.

Ștefan Gomboșiu

Spre orizonturi noi

Asociația Corurilor și Fanfarelor Bănățene, Secție a Serviciului Social — Pentru o Federală a corurilor și fanfarelor din Ținut — În Septembrie emulări muzicale parțiale în județele bănățene

Pe răbojul acestui prețios cotidian bănățean, vom încresta — cum am amintit încă dela primul număr — întreaga manifestațiune de muzică autohtonă, care în afară de creațiile muzicale ale compozitorilor noștri, reprezentați cu demnitate de maestrul Sabin V. Drăgoi, urmărim organizarea pe baze temeinice a cântecului popular, reprodus de nenumăratele coruri și fanfare țărănești. Vom persista în inițiativele luate în toamna anului trecut, când într'un vast memoriu, prezentat Excelenței Sale dlui Alexandru Marta, rezident regal, am subliniat toate doleanțele „Asociației corurilor și fanfarelor române din Banat”. Căci scopul asociației a fost încă dela începutul activității sale, din anul 921, supravegherea sistematică, atantă și serioasă a activității de fiecare moment a fiecărei reuniuni înscrise în asociație prin organe anume create de ea.

Conducerea actuală a Asoc., în frunte cu președintele ei, dl. prof. Ioachim Perian, dorește să vadă realizată crearea unui corp select de dirijori, cari să dea îndrumările necesare tuturor corurilor și fanfarelor sătești.

Dela ultima mare emulare, organizată de regretatul Iosif Velcean și până astăzi, multe lucruri s'au schimbat. Atât comitetul central, cât și societățile muzicale urbane și sătești au intrat pe noi făgașuri, care înțelese și dresate după necesitățile momentane, ne vor da alte posibilități de funcționare. Această nouă funcționare, ca să nu zicem reorganizare, coincide — de altfel — noua lege de organizare administrativă, bazată pe aceleași principii de descentralizare, de care ne vom ocupa cu predilecție și din acest loc, formându-ne o vastă cronică a-

supra întregii mișcări muzicale bănățene.

Reorganizarea Asociației, concepută pe baza unei munci divizate, pornită de jos în sus, dela comună, la centru și coordonată în concursuri muzicale periodice — regionale, se bucură de altfel și de sprijinul Serviciului Social. Vom activa de-acum înainte sub auspiciile Serv. Social, ca unică secție muzicală recunoscută a Ținutului Timiș. Drept aceea, vom căuta ca printr'o frățescă înțelegere cu societățile județelor Arad și Hunedoara să formăm Federală corurilor și fanfarelor din Ținut.

Pentru o grabnică soluționare a tuturor dezideratelor noastre, conducerea asociației bănățene a luat frumoasă inițiativă ca încă la finea lunii Septembrie să organizeze emulări muzicale parțiale pe județele Timiș-Torontal, Caraș și Severin. — După încheierea acestor concursuri, cari ne vor da posibilitatea verificărilor, printr'o adunare generală-extraordinară vom proceda la încastrarea asociației în noul ritm impus de Serviciul Social.

Asupra redresării acestei vieți culturale vom refera în coloanele „Daciei”, care, fiind un organ diriguitor al tuturor problemelor românești din acest colț de țară, ne stă cu dragă inimă în slujbă idealului nostru.

Sperăm că fiecare societate corală și fanfară țărănească din Banat va abona „Dacia” în costul unui abonament popular, iar președinții și dirijorii de reuniuni se vor îngriji a ne informa la redacția ziarului (secția muzicală) despre toate neajunsurile ivite, sau despre năzuințele depuse pe direcția afirmărilor muzicale autohtone.

Flăorot Barbu.

MEMENTO TIMIȘOREAN

Calendar

JOI 27 IULIE

Ortodox: Sfântul Mare Martir Pantelimon Tămăduitorul (+ 303).

Catolic: Sfântul Martir Doctor Pantelimon.

Farmacii de serviciu: Circ. I: C. Jahner, Piața Libertății. — Circ. II: Maszalts, Piața Badea Cârțan 8 și Zeiner, Str. Ștefan cel Mare 27. — Circ. III: Roxin, Piața Axent Sever. — Circ. IV: Braun, Str. Văcărescu No. 33. — Circ. V: Kóváry-Chioreanu. — Fratelia: Panajoth. — Freidorf: Eremiti.

Spectacole

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Capitol: „Ramountcho, fiul păcatului”, film francez cu Louis Jouvet, Madelaine Ozeray și Francoise Rosay.

Scala: „Parada vedetelor”, film-reviză.

Corso (fost Rivoli): „Ultimatum”, film francez cu Erich von Stroheim și Dita Parlo.

Apollo: „Luna de miere”, film german cu Anny Ondra.

Radio

JOI 27 IULIE

Radio-România, Radio-București, Radio-Experimental. Ora 7: Gimnastică ritmică, Concert de dimineață (discuri), Sfaturi pentru gospodine. Ora 12: Muzică variată (discuri). Ora 13: Ora, Sport, Sfaturi medicale. Cota Dunării și a barei Sulina. Ora 13.08: Concert de prânz, Orchestra „Luca-fărul”: voce: Petra Gusti. Ora 13.45: Spectacole. Ora 13.55: Continuarea concertului. Ora 14.10 Radio-jurnal. Ora 14.30 Continuarea concertului orchestrei „Luca-fărul”. Ora 15.10 Actualități. Ora 19: Ora, Mersul vremii. Ora 19.02 Indatoririle noastre în lupta contra tuberculozei, de dr. T. Bogdanovici. Ora 19.17: Piese mici executate de virtuozii (discuri). Ora 20: Legi uzuale, de Tudor Mănescu. Ora 20.15: Concert de masă, Orchestra Costică Dumitrescu: Dor de răzbunare, romanță de Cavadia și Brăul dela 1898 de Tiberiu Brediceanu; Noapte cu lună pe Alster, vals de Fetras; Și vom uita că ne-am iubit, romanță de Ionel Fernic și Am un pom în bățătură, melodie populară; Negrita, tango de Duarte, Ideale de Tosti; Hora de la Sarica de Costică Dumitrescu și Am un foc la inimioară, melodie populară; Ceasornicul cu muzică și Dansul păpușilor de Schebek; Ardeleana ca în Banat de Brediceanu; Două române rusești; Hora lui Marin Vijelie de Costică Dumitrescu; Serenada melancolică de Humphries; Greta, de ce ești atât de mofuroasă, fox de Vili-liani; Arie românești. Ora 2.15: Concert simfonic dirij. de Bruno Walter (discuri): Simfonia No. 40 în sol minor de Mozart; Simfonia în re major de Mozart. Ora 22: Radio-jurnal (I); Sport. Ora 22.15: Concert de seară al Orchestrei Petrică Moțol, transmis de la restaurantul „Monte Carlo”. Ora 22.45: Radio-jurnal (II). Ora 23: Cântăreți francezi (discuri): Arie din „Ifigenia în Taurida” de Gluck și „Les Abencerages” de Cherubini (voce: Georges Thill; Arie din „Mignon” de Thomas și „Hérodiade” de Massenet (voce: 1) Lucy Perelli; 2) Louis Musy); Arie din „Tosca” de Puccini și „Thais” de Massenet (voce: Marthe Nespoulous); Cântec de Dăodat de Séverac (voce: Charles Panzera). Ora 23.30: Emisiune românească pentru Franța: I. Muzică românească, prezentare muzicală; II. Radio-jurnal în limba franceză (Faptele săptămânii).

Mare asortiment de prima calitate în
Rame și Blondelle
cu prețuri reduse la firma
„A U R A”
Timisoara I, Str. Eminescu 5 (Casa Scherfer)

Punctul de vedere maghiar în conflictul catolic

Germanii nu vor obține separarea decât prin schismă

Continuarea anchetei noastre

Timișoara, 27. — Am arătat în primul nostru articol cari sunt nemulțumirile catolicilor germani din dieceza Timișoarei și cari sunt scopurile urmărite de această populație. În rezumat, Germanii de religie romano-catolică pretind o repartizare mai avantajoasă pentru ei a subvențiilor ce le dau comitetele parohiale operelor culturale confessionale. Pentru salvagardarea mai eficace a intereselor lor Șvabii preconizează chiar o separare a parohiilor catolice germane de cele maghiare.

„Cine nu ascultă decât un clopot, nu aude decât un sunet” spune proverbul francez. Ne-am dus deci să cerem opinia unor personalități catolice maghiare.

OPTIMISM DE COMANDA?

Cel dintâi informator, pe care l-am consultat Marți de dimineață, avea ziarul „Dacia” pe masa lui, cu articolul nostru însemnat. Din primele cuvinte înțelegem că anumite cercuri catolice maghiare caută să bagatelizeze conflictul.

„Ordinul episcopal emis în această materie a oprit polemica presei minoritare, așa încât conflictul a fost aplănat!” ne spune interlocutorul nostru. Noi am menționat ieri această intervenție împăciuitoare și am arătat puținul efect al ei. Ne informăm deci, cu tot respectul, de data la care ordinul în chestie a fost emis.

„In toamna trecută” e răspunsul. Or, ne amintim că abia acum 3—4 luni polemica era în toi, prin urmare nimic nu e aplănat...

Mai serios pare argumentul următor ce ni se aduce în același sens: „Nu e încă oară că oameni, cari nu au nici o legătură sufletească cu biserica, agită revendicări. Până acuma ei au renunțat totdeauna în ultimul moment să meargă până la capătul acțiunii lor!”

De n'a fost, va fi! — am putea răspunde, dar în fața optimismului — de comandă — a informatorului nostru, preferăm să cerem unei alte personalități catolice maghiare să ne facă parte de opinie sa asupra fondului problemei.

GERMANII NU PUTEAU PIERDE POZIȚIILE PE CARI NU LE AVEAU

Am spus că romano-catolicii germani caută să recâștige pozițiile lor pierdute în era maghiarizării Banatului (1867—1919), când biserica — la fel cu celelalte instituții publice — a devenit maghiară din germană ce era până la compromișul austro-maghiar.

„Ei nu puteau pierde ce n'au avut!” replică Maghiarii. Până după războiu biserica romano-catolică nu cunoștea instituția comitetelor parohiale și nici impozitul confessional, în jurul cărora se discută acum. Biserica de Stat, ea beneficietă de ajutorul material al „patronatului”, exercitat de pildă și de Primăria municipiului Timișoara, apoi de subvențiile Fondului religios, de veniturile averilor Diecezei și Capitulului.

Toate aceste venituri erau larg suficiente pentru plățile preoților și cantonierilor, întreținerea clădirilor religioase, susținerea școlilor confessionale etc. De înnoțit confesional nu era nevoe.

Legea românească de organizare a bisericilor a schimbat toate acestea. Patronatul a fost suprimat, ca și Fondul religios. Averile Diecezei și Capitulului au fost reduse prin reforma agrară. A fost nevoe de un organ care să perceapă și să administreze contribuțiile credincioșilor. Iată originea comitetelor parohiale. În sânul lor s'au căutat totdeauna să se concilieze interesele culturale naționale

ale credincioșilor. Se reușise chiar destul de bine la început.

CONFLICTUL E MATERIAL!

Orice ar susține Germanii, conflictul actual este material. Atâta vreme, cât prosperitatea a permis țărănilor Șvabi din Timiș-Torontal să facă donații generoase pe seama costisitoarelor școli Banat, proporția în care se repartizau modestele subvenții ale parohiilor nu părea atât de nedreaptă catolicilor germani. E vorba numai de acest interes material, ne afirmă cu tărie informatorul nostru maghiar. Germanii speră că separându-se de restul catolicilor vor putea cere contribuții mai mari conaționalilor lor, cari — știind că surplusul rămas după satisfacerea nevoilor bisericești — se consacră exclusiv scopurilor culturale germane.

Trebue să menționăm încă, că, dacă la Timișoara numărul catolicilor germani și al celor maghiari e sensibil egal (cu o

diferență în favorul celor dintâi), în toată dieceza Germanii numără 250.000 catolici, iar Ungurii numai 150.000.

Acordul transactional, despre care am pomenit și în primul nostru articol, tinde să permită Germanilor un apel mai stăruitor la punga credincioșilor. În viitoarele adunări de alegere a comitetelor parohiale ar urma să se decidă formarea unor secții germane și maghiare în parohii. Recensământul „Cadastrul” — care s'a început în unele cartiere timișorene, iar în altele nu — se face cu buietine care poartă următorul text, în limba maghiară pe o față, în limba germană pe cealaltă: „Subsemnatul — ca membru al comunității religioase din cartierul... — comunic Comitetului că doresc să fiu impus în grupul maghiar (german).”

Am scris că Germanilor nu le convine acest fel de a pune întrebarea. Ei ar prefera un recensământ etnic, iar nu unui de simpatie contributivă.

Dificultăți la punerea în practică

Inițierea acestor secții etnice, în practică, se va izbi cu siguranță de obstacole enorme. Nu sunt numai Germanii și Maghiarii printre credincioșii Diecezei. Cum am spus și rânduiroc, există catolici bulgari, șocați, slovaci etc. Se pare chiar că există și un număr destul de mare de Români de religie romano-catolică în regiune.

Cu aceștia ce se va întâmpla? Dacă se admite formarea secțiilor etnice omogene pentru germani, trebue să se admită și pentru ei! Anumite parohii ar deveni adevărate mozaicuri. La Recea, de pildă, lângă Șvabi și Maghiari, există o numeroasă populație de Șocați catolici, ba — căutând bine — s'ar putea organiza și o minoritate slovacă în această comună de câteva mii de locuitori (cu Români cu tot!).

La Timișoara, unde problema este actuală de acum, greutățile nu sunt mai mici.

SECȚIILE AR FI ILEGALE

Chiar dacă s'ar învinge dificultățile

„Cine vrea, să plece... dar a schismatic!”

În ce privește tendințele separatiste ale Germanilor, catolicii maghiari răspund categoric: „Nu ne separăm de nimeni! Cine dorește, poate să plece constituit — prin schismă — biserică catolică națională. Noi rămânem catolici, nu maghiaro-catolici, germano sau bulgaro-catolici, ci romano-catolici.

Și aci vedem noi fondul discuției: biserica Romei nu este națională, nici măcar internațională. Ea vrea să fie supranațională. Astfel ajung în conflict cu biserica apuseană toate mișcărilor naționale cari exaltă rasa sau etnicitatea sub orice formă, dându-i întâietatea față de

de organizare practică, rămân de considerat obiecțiuni grave de natură juridică. Din 1927 și până la 1934 doctrina de organizare a diecezei era autonomia. Statutele parohiale difereau dela comună la comună. În 1934, Episcopia stabilește norme uniforme, impunând statute identice pentru toate comunitățile catolice. Aceste statute, aprobate de forurile superioare competente ale Statului, bineînțeles nu cunosc secțiile etnice. Ar trebui să se opereze modificări însemnate și să se obțină aprobarea din nou a statutelor, înainte de adunările electivă hotărâte, cum am spus, pentru toamna aceasta. Până atunci orice constituire de secție este antistatutară și deci ilegală, putând atrage cele mai grave consecințe.

Respectul pentru statutele din 1934 îndeamnă de altfel unele parohii romano-catolice din Timișoara să refuze facerea recensământului pentru cadastrul fiscal.

Un catolic ortodox — în sensul de respectuos al învățămintelor bisericii sale — este mai întâi catolic, și apoi numai Francez, Maghiar, sau German. Astfel privită problema, Ungurii dețin o poziție înatacabilă.

Aceasta ar putea fi deci concluzia, cu totul provizorie, a acestei anchete. În curând se va vedea însă dacă Germanii vor reuși cu toate acestea să impună punctul lor de vedere în sânul Diecezei romano-catolice a Timișoarei.

Să nu uităm că sunt mai numeroși decât apărătorii dogmelor...

N. IVAN

O interesantă descoperire arheologică la Sânnicolaul-Mare

Urmele medievale ale unei biserici, cripte, oseminte, hârtii cu stinți și texte latine

TIMIȘOARA, 27. — În frunța comună bănățeană Sânnicolaul-Mare, strada Regina Maria, făcându-se săpături de ordin edilitar, s'a dat de temeliele unei biserici, în cari s'au găsit mai multe cripte cu oseminte omenești.

Printre acestea, s'a găsit și o cutie de aramă conținând moaște, precum și două medaloane mici, învelite în hârtie cu diferiți stinți și cu un text latin, care

e o implorare sub formă de rugăciune către Sfânta Agatha. Se crede că aceste reliquii ar fi de prin evul mediu.

Despre toate acestea ne-a sesizat dl. Cotoșman secretarul Primăriei.

Săpăturile, au fost suspendate până când își va da avizul dl. Dr. Ioachim Măloia, directorul muzeului bănățean, inspectorul arheologic al Ținutului,

DELA O ZI LA ALTA

— Ministrul comerțului britanic, d. Stanley, a lăsat să se prevadă apropiata încheiere a conversațiilor comerciale cu Bulgaria. După cercurile autorizate, cu titlul de încercare, 500.000 lire sterline ar fi acordat drept credit comercial și ar fi destinate importului de fructe și uleiuri minerale bulgare, contra materialului feroviar englez.

— Ieri s'a deschis la Moscova a doua sesiune a Sovietului Suprem, în prezența membrilor corpului diplomatic și a ziariștilor.

— Ziarele franceze înregistrează în loc de frunte sosirea străjerilor români în Franța. „Excelsior” scrie următoarele: „Soli ai prieteniei franco-române, 40 de străjeri au sosit la Paris”. O altă nota amintește că 100 de cercetași francezi sunt azi cașpeții străjerilor români.

— Din Washington se anunță că un puternic incendiu a izbucnit în Capitoliu, anume la bucătăria Senatului. După mai multe ore de eforturi pompierii au reușit să localizeze focul.

— Festivalul wagnerian a fost inaugurat ieri la Beyruth, în prezența Făurului și prin reprezentarea operei „Vasul Fantomă”. La intrare cancelarul Germaniei a fost primit de d-na Winifred Wagner, care în timpul reprezentației a stat alături de d. Hitler, în loja de onoare.

— Camera lorzilor în ședința de Marți a adoptat prin ridicare de mâini, proiectul de lege privitor la garantarea creditelor de export și ordonanța prin care se modifică sistemul de clearing anglo-român și în conformitate cu acordurile anglo-române de comerț și de plăți din 12 Iulie.

— Maresalul Petain a vizitat Marți tabăra refugiaților spanioli dela Barcares, unde sunt adăpostiți 3600 de refugiați.

— În cursul zborului deasupra Franței a avionelor britanice, unele aparate au efectuat parcursuri de aproape 2600 km fără escale, cu o medie orară de 500 km. Totalul kilometrului efectuat de ansamblul aparatelor este evaluat la de zece ori diametrul globului.

MODERNIZAREA SATELOR

Decând cu era nouă a modernizării și urbanizării satelor, consiliile comunale ale satelor noastre sunt în continuă fierbere căutând să întrebunțeze cât se poate de bine și de util fondurile de cari dispun și cari azi nu mai dispar, ca în trecut. Din această situație s'au cristalizat câteva admirabile istorioare a căror farmec constă tocmai în autenticitatea lor.

Mai deunăzi consiliul comunal al unei comune frunțase din Ținutul nostru s'a reunit, ca într'o chibzuită ședință să hotărască cumpărarea unei sacale de stropit străzile, că doar și în ofensiva sanitară dela radio se spune că praful e plin cu microbi.

După ce s'a aprobat, în suszusul consiliu achiziționarea unei sacale și apoi achiziționarea unei sacale și apoi achiziționarea unei sacale și apoi achiziționarea unei sacale, s'a pus problema tracțiunii și aci a fost admirabilă eșirea unui consilier care a spus: „păi să-i punem doi cai când e vremea frumoasă, iar când ploaie patru.”

Tot atât de admirabilă e pățania altui consiliu, în care s'a discutat lămurat public. S'a hotărât cumpărarea unui număr de lămpi și așezarea lor pe la răspântii. Și aci s'a pus o întrebare: „dar dacă le fură cineva?”

— „Cum să-le fure, noaptea le închidem în dulapul primăriei!!!”
Așa-i cu modernizarea asta, e buclucășe, dar n'ai ce-i face! r. g.

La 1 Septembrie ia ființă la Timișoara

Școala specială de arte industriale

Timișoara, 27. — Pe data de 1 Septembrie a. c. se înființează în localitate, cu concursul profesorilor Academiei de Arte Frumoase, o școală specială de arte industriale.

Rezidența regală a ținutului Timiș solicitată în cursul zilei de Marți să-și însușească ideea înființării acestei școli și să intervină la ministerul educației naționale pentru aprobarea funcționării ei, a dat, prin d. secretar general dr. Gh. Ciupe, opinie favorabilă și a promis tot concursul la punerea în funcțiune a școlii.

Academia de Arte Frumoase a lansat, în legătură cu noua școală, următorul prospect:

În conformitate cu hotărârea Consiliului Profesorat al Academiei de Arte Frumoase din Timișoara și cu contribuția profesorilor ei se înființează, pe data de 1 Septembrie 1939, Școala Specială de Arte Industriale, cu secțiunile: arhitectură de interior; sculptură decorativă; pictură decorativă.

În conformitate cu regulamentul legii Școalelor de Învățământ Industrial din Mon. Of. Nr. 123 din 31 Mai 1938, durata cursurilor va fi de doi ani.

Inscrierile se fac în baza unui examen de admitere cu candidați cari la 1 Septembrie a anului respectiv, au vârsta de cel puțin 19 ani împliniți. Examenul se va ține dela 12—14 Septembrie și la care pot candida absolvenții liceelor industriale, precum și absolvenții liceelor teoretice, cu scopul de a alege, în limita locurilor disponibile, pe cei mai apti să urmeze studiile și lucrările practice, în specialitățile de mai sus.

Comisia examinatoare va fi compusă din: un profesor de limba germană sau franceză; profesorul de cursuri tehnice

de specialitatea școlii; un profesor de limba română dela Liceul Industrial din localitate.

Candidații vor prezenta o cerere de înscriere cu: 1. extras de naștere, 2. certificat de absolvirea liceului, 3. certificat de naționalitate.

Examenul de admitere constă din probele prevăzute la Art. 71—76 al regulamentului de funcționare al școlilor de învățământ industrial.

Absolvenții Școlii Speciale Industriale, obțin o diplomă de conducător industrial eliberată de direcțiunea școlii în numele Ministerului Educațiunii Naționale.

Diploma de conducător industrial conferă titularului:

a) Drepturile prevăzute în legile Ministerului de Industrie și Comerț, cu privire la organizarea și funcționarea întreprinderilor industriale;

b) Drepturile prevăzute la art. 71 din legea recrutării;

c) Drepturile de a se înscrie în școlile de învățământ superior tehnic (Școala Politehnică, institute tehnice universitare, Academia de Arhitectură, Academia de Arte Frumoase etc.);

d) Dreptul de a se înscrie în școala normală pentru pregătirea personalului didactic de lucrări practice al școalelor secundare teoretice și industriale, acestea numai pentru absolvenții cari au la bază liceul industrial și care vor fi trecut și examenul de selecționare prevăzut la art. 54 din lege.

Taxele școlare sunt: 4500 lei anual plătită în două rate, la înscriere și după vacanța de Crăciun (8 Ian.).

Alte informațiuni se vor cere direcțiunii.

Director: ss. R. Ladea Secretar: ss. Șt. Gombosiu

Tramvaiștii timișoreni dela I. E. T.

la expoziția internațională „Muncă și Voe Bună” din București — Excursia dela Sinaia — Concertul de Radio

Timișoara, 27. — Vorbind eri despre activitatea de după lucru a argajaților I. E. T., spuneam între altele că una dintre cele mai vechi organizații extra-profesionale este corul tramvaiștilor.

Urmând linia unei sănătoase tradiții, corul tramvaiștilor a făcut o frumoasă excursie de 5 zile, la București și Sinaia, începând din seara de Vineri 21 Iulie crt. și până eri.

Grupul de peste 30 de coriști, condus de dl. președinte dr. Iancu Munteanu, vicepreședinte Nicolae Măndru, secretari Cornel Indrieșiu și Juhasz Eugen, dirijor Vadim Sumsky, a fost alcătuit din următorii domni: Petrovița Ioan, Adam Atanase, Chiciu Teodor, Bulzu Ioan, Olariu Iosif, Tămârzia Pavel, Mărșiu Antoniu Drăgălina Pavel, Zmed Gheorghe, Duca Gheorghe, Golosie Ioan, Rodean Gheorghe, Farchescu Ioan, Albu Ioan, Magheți Ioan, Lazăr Petru, Rața Gh. Mica Petru, Bosoic Nicolae, Crăciunescu Gh. Pircea Nicolae, Maxim Ioan, Gruin Sfera, Ițu Vasile, Sâmpetean Gh., Matei Dumitru și Cocoș Ioan.

În dimineața zilei de 22 Iulie, excursioniștii au ajuns în București, fiind primiți în gara de Nord, de d. Cârstoiu, șeful serviciului „Muncă și Voe Bună” din ministerul Muncii. Imediat au fost încartiruiți la un cămin de ucenici dn. Obor. După odihna pe care le-o impune oboseala drumului, la orele 5 p. m., coriștii s'au prezentat la studio-ul Societății de radiodifuziune, din str. Gen. Berthelot, unde au concertat, fiind dirijați de d. V. Sumsky, în cadrul orei „Muncă și Voe Bună”.

În seara aceleiași zile, tramvaiștii timișoreni au vizitat expoziția internațională „Muncă și Voe Bună”, unde au fost conduși în toate pavilioanele, rămânând plăcut impresionați de pavilionul Italiei și nu mai puțin de cel al României, orga-

nizat într'un chip minunat.

Un punct de mândrie a fost pentru ei, văzând expus în pavilionul României un tablou, înfățișând activitatea de după lucru a angajaților întreprinderilor Electromecanice ale municipiului Timișoara.

După ce au admirat frumusețile expoziției, coriștii au luat masa într'un restaurant de lângă lacul ce mărginește expoziția, cântând la sfârșit mai multe bucați bănățene, cari au stârnit entuziasmul spontan al bucureștenilor.

În cursul zilei de Duminecă, ei au vizitat muzee, parcuri, instituțiile din oraș a „Luna Bucureștilor” făcând apoi excursii pe lângă lacurile asanate din jurul orașului.

A treia zi de excursie a fost folosită de tramvaiști pentru a vizita alte părți ale Capitalei și redacțiile ziarelor „Timpul” și „Argus”.

EXCURSIE LA SINAIĂ

Fără pic de răgaz, neobosiții excursioniști au plecat spre Sinaia, unde au ajuns în zori.

În aerul proaspăt și ozonat al muntilor, excursioniștii au cercetat plini de admirație minunatele și pitorești locuri ce împrejmuesc Sinaia, ajungând până la castelul Peleş, reședința regească.

Intorși în oraș au vizitat tot ce se poate vedea în această perlă a României pitorești, până ce s'au urcat din nou în trenul care i-a adus spre casă, unde au sosit eri dimineață, așa cum am anunțat.

Nu putem încheia aceste șire, fără a spune că în tot timpul acestei excursii educative și recreative, tramvaiștii timișoreni au avut a comportare admirabilă, remarcându-se pretutindeni prin ținuta și disciplina lor.

Grupa Floruțiu

Scrisori din Buziaș

MUZICA MILITARĂ

Buziaș, 26. — Muzica militară din Timișoara, care concertează zilnic în parcul Muschong din Băile Buziaș, prin dirijorul ei, a avut o fericită inovație, de altfel mult dorită de vizitatorii balneari. Și anume, în una din zilele trecute, ansamblul de fanfară, cu mult prea greu și obositor, a fost înlocuit cu un ansamblu mixt de coarde și instrumente de suflat, executând un repertor acceptabil pentru concertele de promenadă. Ar fi bine să nu se renunțe la inovația aceasta, urmând ca repertoriul de dimineață să-l execute fanfara, iar în orele de după masă și seara, să se continue cu orchestra combinată, cu mai potrivită și liniștitoare pentru bolnavii din stațiunile balneare.

UN CONCERT DE PIAN

Tânărul pianist lugojan, Ernest Földvári, primul absolvent al Conservatorului comunal din Lugoj, actulaminte elev al Academiei de muzică din Budapesta, a concertat zilele trecute în sala Casinoului din Buziaș în fața unui select pu-

blic auditor.

Lugojul, care a dat multe talente de valoare pe terenul muzical, vede prin dl. Földvári, un nou și valoros element de propulsie muzicală. Tânărul pianist este un serios și real talent, care departe de impulsurile tinereții boeme, caută să-și valorifice aptitudinile printr'o aleasă pregătire muzicală și o bună contribuție, făcând progrese surprinzătoare atât din punctul de vedere tehnic, cât și al celui de inteligent interpret de muzică clasică. Căci, după cum era și firesc, programul auditei era format din muzică Beethoven, Bach, Chopin, Mendelssohn ș. a. O serie de preludii și fugi, sonate, intermezzi, nocturne și etude au fost executate într'o manieră și tehnică aleasă și ireproșabilă.

Gradațiunile dinamice, interpretate cu aceeași ușurință ca și cantilenele din sonatele nemuritorului Beethoven au impresionat adânc publicul auditor, format exclusiv din vizitatorii stațiunii balneare.

SCRIERILE DIN BUCUREȘTI

Vom avea o nouă criză economică?

— Dela corespondentul nostru permanent —

E un lucru în de obște cunoscut că astăzi toate țările, mai ales cele europene, se înarmează masiv. În fiecare zi citești în ziare știri în legătură cu aceasta. După ce toată lumea a citit deunăzi declarații engleze autorizate, conform cărora până acum cheltuielile de înarmare ale Angliei, pe anul acesta, au ajuns la colosala sumă de 500 miliarde lei și că se va continua într'un ritm și mai accelerat, iată astăzi s'a anunțat că dl. Campinchi, ministrul marinei franceze, a semnat ordinul pentru punerea pe șantier a două cruciștoare de câte 8000 tone, prevăzute cu un puternic armament, printre care trei tunuri triple de 152 și a șase submarine de 800 tone.

Două știri culese dintr'un noian de acest fel, cari te fac să te gândești cu îngrijorare la ziua de mâine și să-ți pui întrebarea: — Unde vom ajunge în modul acesta?! Căci chiar dacă nu va fi război, cheltuielile de acum vor atârna greu în balanța economiilor naționale.

Peste aceste îngrijorări, o alta vine să se adauge. Anumite semne par să anunțe o nouă criză pe piața mondială a grâului. Într'adevăr, cercurile economice de aici sunt foarte îngrijorate de scăderea prețului grâului sub prețul mondial, care s'a accentuat tot mai mult în luna aceasta. La Liverpool, prețul grâului este actualmente cu 20% mai scăzut decât la începutul acestui an și este totodată cel mai scăzut preț dela 1931 încoace, adică anul care a marcat punctul culminant al crizei economice de care nu ne-am scăpat încă.

E de prevăzut că această scădere se va accentua, deoarece pe lângă cele 1,250.000 milioane de bushel rămase nevândute din recolta precedentă, conform statisticii, recolta din anul acesta se anunță și mai bogată ca cea trecută.

Pericolul se anunță grav pentru țările producătoare, dar și pentru cele cumpărătoare de cereale. Primele sunt amenințate de o criză economică și financiară provocată de scăderea puterii de cumpărare în urma deficitului balanței comerciale, iar celelalte își vor vedea restrânse de bușeurile comerciale pe cari le au în aceste țări. Cea mai îngrijorată de aceste sumbre perspective este Anglia, fiindcă este în același timp țară producătoare de grâu — prin acele colonii și dominaționale cari aparțin imperiului britanic — și țară exportatoare de mărfuri în acelea a căror putere de cumpărare va fi diminuată.

Și cum economicul este strâns legat de politic, Anglia și Franța se arată a fi îngrijorate și de consecințele politice pe cari le va avea criza ce se anunță: țările totalitare vor putea să se aprovizioneze în condițiuni optime, sporindu-și astfel puterea de rezistență într'un eventual război.

În fața acestei situații, va trebui să se găsească soluții cari să permită menținerea puterii de cumpărare a țărilor producătoare de cereale și a stabilității financiare în lume. În lipsa unei cooperări internaționale este însă greu de prevăzut găsirea unui mijloc propice, care să permită scurgerea importantului stock de grâu de pe piața mondială, fără consecințe economice dezastruoase.

România fiind o țară producătoare importantă, este interesată în gradul cel mai înalt de orice în ceea ce privește problemele expuse mai sus. Din fericire guvernul român a prevăzut aceasta și a luat din timp măsuri cari vor pune țara la adăpost de orice surprize. Menținerea prețului grâului prin mijloacele puse la îndemână de legea recent apărută precum și acordurile comerciale cu țările străine încheiate în acest an sunt de natură să liniștească țărănimii noastră.

În urma informațiilor culese aici guvernul român tratează actualmente un aranjament cu cel german în privința aplicării acordului economic încheiat în Aprilie, care va fi în măsură să permită susnumitului acord să-și producă toate roadele așteptate, mai ales în ceea ce privește ameliorarea producției (cereale, oleaginoase, produse viticole și lactate, etc.), a organizării industriei agricole și a remunerățiunii cuvenite agricultorilor români, dar și de a spulbera orice închietudine în ceea ce privește o acaparare economică a României de către Germania.

Se crede că acest acord a fost încheiat azi, sau că în orice caz zilele acestea va deveni publice.

Paris, 23. Iulie 1939.

Ion Ureche.

Mare lărg de Mătasuri

precum stofe albe pentru Dame și Domni în toate dimensiunile pe lângă prețuri convenabile la

Magazinul de Resturi Textile

Bulevardul Carol Nr. 5 și Strada Fröbl Nr. 40 (Casa Brück).

Fruntașii satelor, intelectualii și țărani,

se înscriu cu însuflețire la Cursurile pregătitoare
de Conducători de Cămine Culturale

**La Caransebeș va începe la 1 August, pregătirea primei
serii de cursiști din Ținutul Timiș
Tabloul celor înscriși**

Timișoara, 27. — După cum anunțat la timp, Serviciul Social, intră la 1 August în plină activitate de pregătire — pe deoparte a absolvenților pe de altă parte a Conducătorilor Căminelor Culturale sătești.

În Ținutul Timiș, a fost ales Caransebeșul ca localitate corespunzătoare tinerii cursurilor pentru fruntașii satelor. La 1 August, Școala Normală de acolo, va adăposti până la 50 de cursiști.

Interesându-ne la Serviciul Social Regionala Ținutului Timiș, ni-a fost comunicat următorul tablou de participanți:

DIN JUD. TIMIȘ-TORONTAL: SERIA I-a:

1. T. Mărgineanu, preot în Opațița, 2. Ioan Cocioba înv. în Parța, 3. N. Butariu preot în Bazosul-Nou, 4. Gh. Dumitru înv. în Ianova, 5. Pavel Jurma preot în Sânandrei, 6. Simion Iov înv. dir. Fiscuț, 7. N. Tănăsescu din Cuvejdia, 8. Sava I. Popescu Chisoda înv. 9. V. Bojin preot Căpăț, 10. Tr. Pelea preot Izvin, 11. Titu Dumitrache înv. Parța, 12. Tr. Gavrilă înv. Folia, 13. P. Cherasledan înv. Firi-teaz, 14. Cimponeriu Anastasie înv. Jebel, 15. Isăilă Jacob Jadani. În seria a II-lea: 1. Iosif Petcu preot Bazos, 2. Gh. A. Gherghiade înv. Cenadul-Mare, 3. Sabina Isac, Nerău.

DIN JUD. CARAȘ, SERIA I-a:

1. Ciocărlie Dumitru înv. Cioclova-Română, 2. Lupinca Ion preot Greoni, 3. Bălan Martin avocat Oravița, 4. Dinu Alexandru înv. Rudăria, 5. Cernescu Moise Secretar Revizorat, Oravița, 6. Iova Pavel avocat Bozovici, 7. Vuc Petru funcționar Moniom, 8. Teodor C. notar Berliște, 9. Cioroiu Constantin înv. Sălcia Banat, 10. Polgár L. notar Mercina, 11. Traian Constantin preot Vrani.

Pentru seria a doua înscrierile sunt în curs.

DIN JUD. ARAD, SERIA I-a:

1. Stepici Dimitrie înv. Pecica, 2. Arpaș înv. Tisa.

DIN JUD. HUNEDOARA, SERIA I-a:

1. Gheorghe Părvu profesor, Brad.

DIN JUD. SEVERIN, SERIA I-a:

1. Lazar Daminescu, înv. dir. Jdioara, 2. Constantin Totir înv. dir. Satu-Mic, 3. Adrian Georgescu înv. dir. Armeniș, 4. Nicolae Dudulea înv. Ogradena-Veche, 5. Oloana înv. Honorici, 6. Emil Sirbu înv. Gavojdia, 7. Ion Muntean inspector Lugoș, 8. Dănilă Biriș înv. Sacul, 9. Lucian Secoșan înv. Cireșul, 10. Căpătină Ion înv. Cuptoare, 12. Ioachim Văcărescu înv. Jupani, 13. Pavel Popa înv. Gavojdia, 14. Gheorghe Surdu înv. Tela, 15. Gheorghe Jurchescu înv. Petric (Iablonița), 16. Aurel Lugoșan preot Făget, 17. Adrian Groza preot Gavojdia, 18. Silviu Secoșan preot Crișiova, 19. N. Albai preot Prisaca, 20. Moise Bordoș preot Birchiș, 21. Remus Olariu preot Prisaca, 22. Virgil Budințeanu funcționar Caransebeș.

Aceste tablouri au fost înaintate la Centru pentru a se trimite foile de transport gratuit pe C. F. R. direct la domiciliu.

Toți cei înscriși, în cazul când nu vor sosi la timp biletele de transport, se vor prezenta la 1. August la Caransebeș, urmând să beneficieze de gratuitate la întoarcere.

La Caransebeș, au sosit deja d-nii comandanți ai cursurilor.

Criminal evadat dela Aiud

arestat în biroul Timișoarei de organele
biroului judiciar al poliției

TIMIȘOARA, 27. În urma raziiilor întreprinse pe cuprinsul municipiului, de către organele biroului judiciar al poliției, a fost arestat un criminal evadat dela temnița din Aiud, ce-și zice Gruber Andrei, nume imprudent pentru a nu fi identificat.

Adus la poliție și cercetat la biroul judiciar, s'a constatat că este una și aceeași persoană cu individul Frank Andrei, un criminal evadat.

CRIMA ȘI PEDEAPSA...

În anul 1928, individul Frank Andrei, zis Gruber, împreună cu un alt tovarăș, anume Hegedus Ștefan, a fost autorul unei monstruoase crime, săvârșită în hotarul comunei Sănpetru German, care pe acea vreme a produs o mare valvă.

Din răzbunare a ucis pe săteanul Huhn Matel și soția sa, iar fiicei lor i-a dat cu un vâtrul în cap, fără a o putea ucide.

Oribila crimă a lui Frank Andrei a fost pedepsită sever, el fiind condamnat la 15 ani închisoare. Sub acest nume a fost trimis, pentru ispășirea pedepsei, în temnița din Aiud.

EVADAREA

În timpul de 9 ani, criminalul Frank clocotește în întunericul celulei un plan de evadare, pe care îl pune în aplicare la 29 Mai 1937 când, înșelând vigilența paznicilor, în timp ce se afla la muncă în oraș roușește să se facă nevăzut.

Dela evadare a locuit tot timpul în Sibiu, precum și în comuna Tâlmacuș, de lângă acel oraș, unde a exercitat tot felul de pro-

fesii ocazionale, reușind să-și câștige din greu o bucată de pâine.

Dar ocașul n'a fost mulțumit de libertatea pe care și-o recăstigase cu prețul vieții. Dorul de locurile unde și-a petrecut viața l-a îndemnat să vină aici la Timișoara, unde se găsea de vreo 6 săptămâni.

O simplă rază și falsul Gruber Andrei a căzut în ghitarele poliției, care-l va trimite prin penitenciarul Timișoara, la temnița din Aiud, unde evadatul își va îmbrăca din nou haina vârgată în care va ispăși până la capăt, pedeapsa pe care o merită fapta lui neomenească, bestială...

Se cuvine un cuvânt de încurajare dlor comisar Santău, șeful biroului judiciar, comisar Adamescu și organelor în subordine, din a căror eforturi Timișoara e curățită de pungași și criminalii cari au încercat să-și facă cuib aici.

Noul ministru de comerț și de comunicații din Ungaria

Budapesta, 27 Rador). — Regentul Horthy a desărcinat — la propria cerere — pe d. Anton Kunder din calitatea de ministru al comerțului și comunicațiilor, numind în această înaltă funcțiune pe d. Iosif Varga, profesor la Politehnica din Budapesta,

ASIGURĂRILE SOCIALE ÎN BANAT

Necesitatea unui organ de îndrumare local

Timișoara, 27. — Am arătat în reportajul nostru de ieri evoluția asigurărilor sociale în Banat, în cursul timpului, prezentând în cifre, epocile de înflorire. Vom continua să arătăm actual dezvoltările făcute, din capitalul realizat investițiile muncitorești și ale patronilor.

Începând din anul 1924, au fost înzestrate, în deosebi serviciile medicale ale casei asigurărilor sociale, cu aparate de Röntgen, Quarz, Dhiatermic, Multostat, Ocularium, etc.

Apoi, în anul 1936 s'a achiziționat o vilă pentru dispensarul t. b. c. și a început clădirea noului palat al Asigurărilor Sociale.

UN ORGAN DE INDRUMARE LOCAL

Deși realizările făcute de Casa asigurărilor sociale sunt o dovadă de muncă desinteresată și hârnice, totuși, prin creșterea unui organ de îndrumare local, s'ar realiza progrese mult mai mari.

Până acum, casa centrală din București conduce Casele de asigurări din țară, prin organe de control, — inspectori de toate gradele — și prin serviciile de administrație de pe lângă fiecare casă. Acestea nu sunt, întotdeauna, un bun organ de îndrumare și mai ales de stimulare a progresului local.

Inspectorii, schimbându-se foarte des și trecând dintr-o regiune în alta, oricât de bine ar fi documentați temeinic asupra problemelor regiunii, pentru a informa localul precis centrul asupra necesităților locale.

Iar în consiliile de administrație n'au străbătut întotdeauna adevărata reprezentanță ai patronilor și muncitorilor.

Constatarea acestora, ne fac să credem, că ar fi mai bine să se înființeze direcții regionale, care să se înființeze pregătite și stabile, cari ar fi o adevărată factori indicați pentru progresul local al asigurărilor sociale.

TRATAMENT MEDICAL PREVENTIV

S'ar face economii apreciabile și s'ar câștiga încrederea asiguraților în instituția lor, dacă s'ar da importanța cuvenită tratamentului medical preventiv.

Astăzi, asiguratul se prezintă la medic, în majoritatea cazurilor, atunci când își scuipe plămâni, sau boala e în ultima fază. Intervenția medicului, în asemenea cazuri, e zadarnică și ineficace.

Dacă, însă, medicii casei de asigurări ar cerceta, la intervale de câteva luni, atelierele patronilor meseriași și stabilimentele industriale, ar vedea condițiile în care lucrează asigurații și ar putea lua măsuri de prevenție a boalelor.

Unde mai punem economia ce s'ar realiza, la capitolul ajutoarelor de boală, cari din pricină că asigurații vin prea târziu la medic, se prelungește cu luni, până ce acesta se vindecă.

Socotim necesar, ca cei în drept să mediteze asupra acestor modeste sugestii, a căror împlinire în fapt, ar folosi miilor de muncitori asigurați și înșăși instituției.

Cronica Judiciară

3 contrabandiști de zahăr din Jimbolia în fața Curții de Apel din Timișoara

În completul de vacanță al Curții de Apel din localitate, complet format din dd.: Scarlat Constantin, președinte; R. Drăgușanu și Șt. Prozeanu, consilieri; G. Oprisescu, procuror, grefier fiind d. N. Staicu, s'a desbătut ieri apelul făcut de 3 contrabandiști din Jimbolia, anume Leiko Matei, Varga Ioan și Jung Petru.

Ei au încercat să treacă peste granița jugoslavă zahăr fabricat în România și au fost amendați în conformitate cu legea. Leiko Matei a fost condamnat și la o lună închisoare corecțională, pentru că a trecut în Jugoslavia, ca să găsească, de mai înainte, cumpărători pentru marfă.

CUNOSCUȚII SPARGĂTORI INTERNAȚIONALI OTTO ABRAHAM ȘI EUGEN HALPERN AU FOST CONDAMNAȚI LA 2 ȘI 3 ANI ÎNCHISOARE CORECȚIONALĂ

Judecătoria II-a Urbană s'a pronunțat ieri în cauza spărgătorilor internaționali Otto Abraham și Halpern Eugen, care au săvârșit numeroase spargeri la București și Cluj și 5 la Timișoara, între care și cea dela Notre-Dame, în reprezentanța celui de al doilea prezentându-se d. avocat Liviu Linția junior.

Otto Abraham, care se găsește deținut la Văcărești, a fost condamnat în lipsă, fără reprezentant, la 3 ani, iar Eugen Halpern la 2 ani închisoare corecțională, socotindu-i-se și cele 10 luni cât a stat închis preventiv.

CURTEA DE APEL DIN TIMIȘOARA A RESPINS RECURSUL UNUI FOST CONTABIL DE MACELARIE, CARE ȘI-A ÎNȘELAT PATRONUL

La completul de vacanță al Curții de Apel timișorene a fost adus recursul unui contabil dela Oravița, Maurusz Ioan, originar din comuna Uivar (jud. Timiș-Torontal), care, în complicitate cu alți angajați ai măcelarului Iosif Pischl de acolo; Ioan Hell, vânzător în sucru-

sala din Oravița-Română și Iosif Prescher, l-a înșelat pe patron cu 1.087.650 lei. Judecătoria de instrucție depe lângă tribunalul cărășan, a hotărât sechestrarea averii acestora, iar când numiția ai făcut opoziție la Tribunal, opoziția li s'a respins. Acum contabilul Maurusz Ioan, făcând recurs, și acesta a fost respins.

Un sătean din Alioș

își rănește gray din
imprudență
tovarășul de braconaj

Timișoara, 27. — Vasile Secoșan, Teodor Miclăuș și Roman Măcău, plugari din comuna Alioș, cunoscuți braconieri, au plecat la vânătoare zilele trecute, în hotarul comunei.

La un moment dat, Vasile Secoșan a împușcat din imprudență pe Teodor Miclăuș în mâna dreaptă. Intreg snopul de alicie din arma lui Vasile Secoșan a intrat în brațul drept al tovarășului său de braconaj și împușcătura a fost atât de năprasnică, încât a rupt toată musculatura lui Teodor Miclăuș.

Cei trei braconieri s'au înțeles să ascundă această tragică întâmplare, de teama consecințelor. Așa se face că timp de câteva zile nici jandarmii din comună n'au cunoscut cazul. Rana lui Teodor Miclăuș era însă atât de grozavă, încât ea nu se putea ține în secret. Au început să vorbească mai întâi ai casei despre ea, apoi vecinii, până când, din svon public, s'a sesizat și postul de jandarmi.

La jandarmi, cei trei braconieri au încercat iarăși, să nege, dar în cele din urmă au terminat prin a recunoaște totul.

Jandarmii le-a confiscat armele și fac acum cercetări pentru clarificarea completă a cazului.

Fete bănățene la fântână.

Constataci în Banatul Jugoslav

Sunt câțiva ani de când n'am dat prin Jugoslavia, mai precis prin Banatul jugoslav, deși legătura cu frații de acolo nu am întrerupt-o de tot. Călătoriile în țara învecinată au fost și vor rămâne pentru mine prilejuri de bucurii, în cari intră însă și o bună parte de mâhnire.

Mă bucur căci am mereu ocazia să verific puterea de viață și vâjsoșia neamului meu; plugăria mai ales este mereu aceeași: vrednică, cu dragoste pentru limba și sufletul românesc, exprimată prin străduințe cu care tinde să se afirme. Cu ajutorul corurilor, fanfarelor, a portului păstrează tradiția legăturilor cu noi și de sigur ar face și mai mult, dacă i s'ar cere și i s'ar arăta ce și cum. Și aici este pricina mâhnirii. E deadreptul penibil să-ți dai seama că în viața fraților noștri din Banatul jugoslav se prelungește dureroasă o secetă de personalități, de bărbați cu autoritate cari să îndrumeze cu mâna sigură și să susțină cu putere năzuința spre mai bine a plugăriei noastre.

Ne pusesem nădejdea în Astra, al cărei prestigiu ar fi putut închege rândurile zdrențuite și risipite de dihomii și răfuei, înlesnind cristalizarea mult dorită a unei personalități de înaltă marcă. Nădejde zadarnică. Dela clipa vitregă care i-a despărțit de noi, nu s'a desemnat nici măcar în contururi vagi perspectiva unei atari apariții, singura în stare să pună capăt dezolantei desagregării din Banatul Jugoslav. Și poporul privește tot mai decepționat spre acei ce ar trebui să-i fie conducători și — nu pot.

Căci aceasta e stimația. În ultimă consecință, nu putem învinui pe nimeni că a rămas mereu vacant postul de înaltă conducere, căci oricât ai vrea, nu poți fi decât ceea ce ești și nu poți da decât din ceea ce și din cât ai, adică — puțin. O spunem fără răutate și fără intenție de a jigni, doar ca o simplă constatare. Dar să ne oprim la acest puțin.

Făcând recapitularea de mai sus a celor ce nu s'au întâmplat, dar ar fi trebuit să se întâmple în casa fraților noștri, îi rugăm să se întrebe sincer și cu tot dinadinsul sunt ei însăși mulțumiți de acest puțin? Și dacă nu, unde cred că e de căutat vina, în oameni sau în metoda de lucru? Noi, de aici credem că și una și alta, o revizie se impune deci. Aceasta pentru a face în viitor barem puținul cu puțință de făcut, pentru a nu se încărca cu prea mare parte de vină față de generațiile viitoare.

Ne-am oprit mai mult la Banatul jugoslav, fiindcă de acolo așteptăm mai mult, știu, de altă parte, cât de greu o duc Românii din celelalte țări în total peste un milion de suflete românești. Este și vina noastră, să recunoaștem, a celor din România întregită, ba dacă-i pe mărturisire dreaptă, vom spune fără încunjur că cei aproape douăzeci de ani de guvernare a partidelor, au fost pentru neam ani sterpi. Fiindcă un milion de Români răspândiți de jur împrejurul țării noastre constituie o avangardă puternică care se cere îndrumată, încurajată și susținută. Azi avem, har Domnului, un minister al propagandei care va purta de grijă, utilizându-i ca elemente admirabile de propagandă, de fă-

cut legături economice, culturale etc. în țările respective și mai pe sus de toate, îi va prețui ca pe o forță vie, servind ca o afirmare strălucită, — așa cum erau Macedonenii în conglomeratul neamurilor din imperiul turcesc, — a calităților superioare de rasă românească.

S'a vorbit de schimburi de populație. Ni se pare o întreprindere hazardată, care ar costa enorm și ar merge greu, căci prea puțin din cei bine situați, aceștia contează mai ales, prin calitățile lor, — și-ar părăsi de bunăvoie satul și mai ales casa și moșia sa, — patria, fiind o noțiune cam prea abstractă pentru cei mai mulți săteni, ca limitându-se la cuprinsul stăpănit de fiecare dintrânsii. Și atunci nu ne rămâne decât să-i punem în slujba neamului nostru, în locul unde se găsec. Să ne simtă însă mai întâi prezenta, pe urmă putem vorbi și despre celelalte.

NIC. TOMICIU

Știri școlare

În vederea numirilor cu titlu provizor în învățământul primar, s'a deplasat la București d. inspector Tiberiu Stan, unde va sta până la finea lunii curente, când va aduce rezultatele.

La Arad, va avea loc Sâmbătă 29 I. c. închiderea festivă a cursurilor de perfecționare pentru învățători și învățătoare. La aceste cursuri participă 130 de învățători și învățătoare, din Ținuturile Timiș, Olt, Bucegi și Marea, sub conducerea dlui prof. Bartolomei Popescu directorul școlii Normale Superioare din București.

Învățători și învățătoarele minoritare, cu diploma dela Școlile Confesionale Normale din țară, cari doresc să intre la Stat, frecventează cursurile deschise la 20 Iulie, anume în acest scop și cari funcționează sub conducerea dlui dir. Traian Topliceanu, în Timișoara, la Banația.

Numărul celor înscriși e de 75. Materiile ce se predau: limba română, istoria, geografia, învățământul civic, legislația și organizarea școlară, străjerie și cântare.

Cursurile durează 6 săptămâni. Un curs similar, funcționează și la Chișinău în Basarabia.

SPORT

Rostul echipelor românești la frontiera de vest

După înfăptuirea unirei, o seamă de bărbați de inimă, cari au fost în curent cu valoarea educativă a sportului și și-au dat seamă de valoarea sa propagandistică, au înjghebat în Timișoara, Arad, Oradea, Lugoj, ba chiar în localități ai mici, grupări sportive, menite să pună în valoare elementul românesc dotat cu calități excepționale, capabile să rivalizeze cu echipele minoritare, deși acestea au avut o tradiție și un trecut plin de experiență, absolut necesar pentru a putea desvolta o activitate rodnică.

Chiar dela începutul existenței grupărilor românești s'a putut remarca o îmbucurătoare constatare: aceea, că aceste grupări au dat un randament promițător, ba uneori activitatea lor prodigioasă ne-a umplut sufletul de bucuria satisfacției.

Aceasta cu atât mai mult, că grupările românești au fost toate polisportive, dând posibilitate elementului românesc să se remarce în toate specialitățile sportului.

Între timp fotbalul a cunoscut o accensiune neprevăzută, a devenit un sport rentabil, mai ales că odată cu introducerea profesionalismului și jucătorii au putut trage foloase materiale de pe urma sportului.

Odată cu creșterea popularității fotbalului, conducătorii celor mai multe grupări românești au căzut într-o greșală care a avut ca urmare o schimbare radicală în conduita și mentalitatea grupărilor. Anume până când la început, echipele românești nu au avut decât idealul scop de a da ocazie elementului românesc de a se îndeletnici cu practicarea sănătoasă a sportului, ele mai târziu au abandonat încetul cu încetul celelalte ramurile, mărginindu-se doar la fotbal.

Prima consecință a fost că nu au mai putut rivaliza cu echipele minoritare, căci în concurența sportivă a intervenit un nou și puternic element: banul. Într'adevăr până când înainte concurența s'a mărginit la valoarea materialului uman, nu putea fi vorba de o superioritate a echipelor minoritare; dela introducerea profesionalismului grupările românești au fost puse, cu mici excepții, în inferioritate. Aceasta din motivul că nu au dispus de mijloace materiale suficiente, mai ales că și grupările din București, cu baze materiale mai solide, au putut achiziționa jucători buni din echipele românești din provincie.

Astfel am putut vedea regresul continuu al echipelor noastre. Rând pe rând Universitatea, Crișana, Vulturii, Gloria au căzut în categoria inferioară, iar celelalte echipe, mai mici li s'a închis posibilitatea de a-și continua accensiunea spre a deveni demne reprezentante ale elementului românesc dela frontiera de vest.

Situația nu este iremediabilă. Este doar necesar ca grupările românești să facă o nouă schimbare de atitudine și să revină la vechea lor concepție și să nu aibe altă preocupare decât practicarea sportului în men-

talitatea olimpică, și mai ales să redevină grupări polisportive, lucru prin care se vor putea releva tinerii români, atât de bogat dotați dela natură.

Mirajul fotbalului profesionist nu este suficient pentru a satisface dezideratele sportului românesc, pentru că profesionalism înseamnă îndeletnicirea protejată a unui mic număr de talente excepționale, iar sport național înseamnă încadrarea a unui număr cât de mare în mișcarea sportivă, dătătoare de sănătate.

Propagarea diferitelor specialități sportive costă cu mult mai puțin decât susținerea unei echipe profesionale de fotbal, deși în aceasta nu joacă decât câțiva inși. Pe de altă parte performanțele realizate de elementul românesc în natație, atletism și alte sporturi pot egala și în trece activitatea echipelor minoritare de existența cărora trebuie să ținem cont. Z. A. V.

Mare meeting de box pe Arena Electrica

Sâmbătă seară va avea loc pe Arena Electrică din Timișoara un mare meeting de box, la care vor participa cei mai buni amatori din Timișoara, recrutați dela grupările CFR, ILSA și CAMT.

În afară de întâlnirile dintre amatori vom vedea în ring și excelența păreche de profesioniști Cheo Morejon—Moți Spacov.

Aceasta întâlnire programată pentru zece reprize este un adevărat eveniment, căci primul este campionul statului Cuba, iar secundul campion al României la toate categoriile. Ambii boxeurii au la activul lor o serie de succese în box. Întâlnirea lor de Sâmbătă va conta drept revanșă, deoarece anul trecut întâlnirea lor s'a soldat cu victoria românului, care a câștigat la puncte. Cubanul, boxeur de culoare, susține că a fost neîndreptățit de juriu și a provocat pe Moți Spacov la o revanșă pe care acesta a acordat-o.

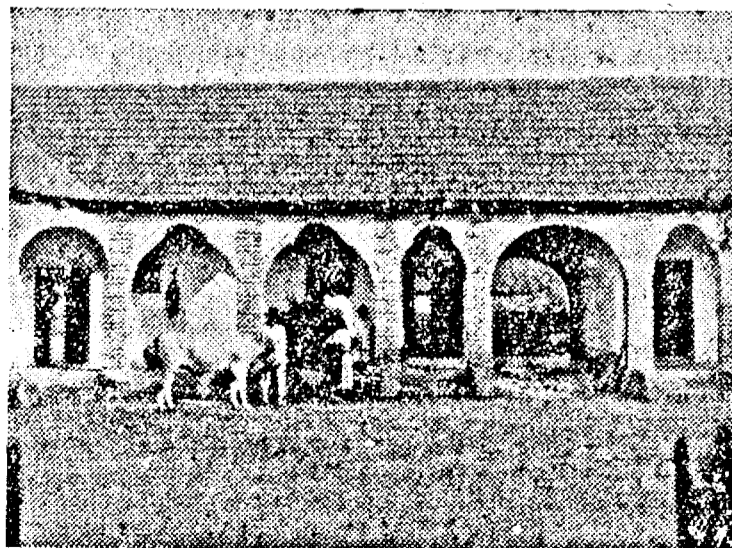
TURNEUL CICLIST AL SOC. DE GIMNASTICĂ DIN ARAD

S. G. Arad organizează cu începere dela 3 August un turneu ciclist al cărui itinerar cuprinde Deva, Sibiu, Brașov, Miercurea Ciucului, Lacul Ghilcoș, Cluj, Oradea și Arad.

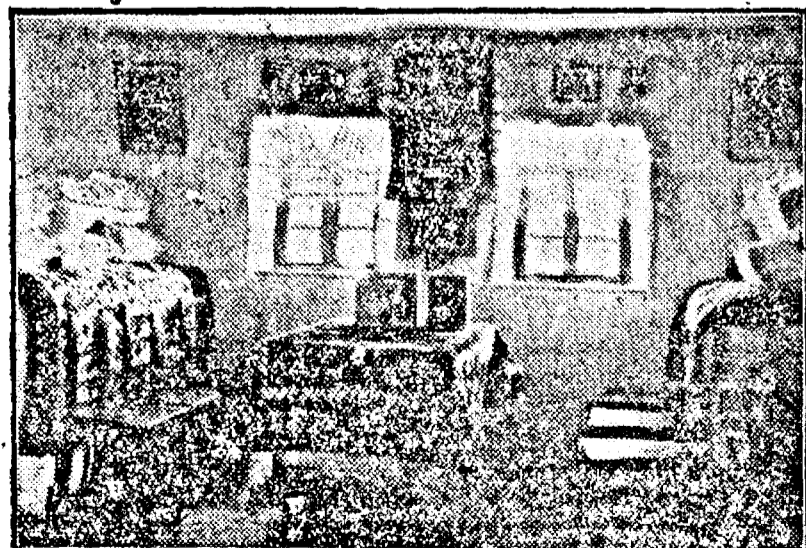
În afară de membri pot participa toți amatorii de ciclism, cari primesc toate informațiile în localul clubului, zilnic între orele 19—20.

GLORIA CONDUCE ÎN CAMPIONATUL PITICILOR

Echipele de pitici a Gloriei din Arad a re-purtat o victorie de 12:0 în compania Crișanei, și astfel este liderul clasamentului.

Curtea unei gospodării bănățene.

Interior de casă țărănească în Banat.

INFORMAȚIUNI

— **ISTORICUL ZILEI.** La 28 Iulie 1913 se încheia tratatul de pace dela București după războiul Balcanic din primăvara aceluiași an. În urma acestui război, România primește la sânul său Silistra și Durostorul. E de amintit comisia pentru redactarea tratatului de pace, care era compusă din: T. Malorescu (România), Spalacojeff (Serbua), Politis (Grecia), Radef (Bulgaria) și Malanovic (Montenegro). În aceeași zi dar un an mai târziu 1914, Arhiducele Ferdinand moștenitorul tronului Austro-Ungariei, este asasinat la Sarajevo, asasinare care, peste câteva zile mai târziu face să izbucnească marea război mondial, în jocul cărui s'a înglobat mai toată lumea. Ziua de 28 Iulie 1914, va rămâne o zi întemecioasă și nenerititoare, începutul unor triste evenimente în dimineața secolului al XX-lea. În anul 1927, în ziua de 28 Iulie marea poet francez, Flers un mare prieten al românilor își dă obșteștii săi.

P. C. MILOS

— **Marchizul Settimo Sertorio,** secretarul consulatului italian din Timișoara a fost transferat pe data de 1 August în aceeași calitate la consulatul italian din București. Dl. Marchiz Sertorio a desvoltat o frumoasă activitate în Timișoara fiind iubit și stimat în toate cercurile intelectuale. În locul d-sale, după toate probabilitățile va fi transferat dl. Domologandi din Cluj.

— **LEȘINAT ÎN STRADĂ.** În după amiaza zilei de ieri, la orele 17.45, tânărul Ioan Sandor, din comuna Morodin, județul Tebeorman, făcându-i-se rău a căzut în stradă, în piața Huniadi din cartierul Cetate. Cu Salvarea a fost transportat la spitalul de Stat.

— **Nu știa de unde are hainele . . .** Individul Pavelescu Ioan, de 35 ani, din comuna Urșeni, județul Timiș-Torontal, a fost înaintat comisariatului, pentru că a fost găsit în localul Schneider, din str. Negruzzi, cu două costume de haine, pe care voia să le vândă. Întrebat de unde are hainele, numitul n'a putut de niciun răspuns mulțumitor.

— **Frumoasa manifestare românească din Comuna I. G. Duca.** În comuna I. G. Duca, a avut loc Duminecă o frumoasă manifestare românească organizată de Soc. „Cultura” care cu acest prilej și-a serbat 4 ani de existență. Serbarea s'a început cu ridicarea pavilionului străjeresc în curtea școlii primare, al cărei director este d. inv. D. Popovici, după aceasta asistență, foarte numeroasă a luat parte la serviciul divin. După aceea s'a ținut adunarea generală a Soc. „Cultura” prezidată de d. Ștefan Bondescu, primarul comunei. În afară de președinte au mai luat cuvântul d-nii inv. dir. D. Popescu, notar Andreescu, Nicoară, Dorian Grozdan, Ciocărlie și alții. Din darea de seamă reese că Soc. „Cultura” a desfășurat o frumoasă activitate în cei 4 ani existență. Aceasta datorită energiei sale președinte. Soc. are 3 secțiuni: feminină, sportivă și muzicală. Între altele și-a înființat o fanfară proprie care este mândria comunei. Seara a avut loc o petrecere urmată de dans.

— **Masa colegială a cerealiștilor.** Cerealiștii din Timișoara, în număr de 70, având în frunte pe d. Titus Ionaș, președintele Bursei de mărfuri, s'au întrunit aseară la o masă colegială în restaurantul Dulacskă din cartierul Iosefin. Obiceiul acesta se repetă în fie care an odată, înaintea începerii cumpărăturilor de grâu și cerealiștii îl respectă cu sfințenie.

— **D. judeinstructor Andrei Ile,** titularul cabinetului II de instrucție de pe lângă parchetul tribunalului local se află în concediu. Deasemeni d. Gheorghe Hențu grefierul cab. II de instrucție,

— **Administratorul financiar Gheorghe Gardo din Lugoj** exclus din serviciu pe timp de două luni. D. Gheorghe Gardo, administrator financiar cl. II dela administrația de încasări și plăți din Lugoj a fost pedepsit disciplinar cu excluderea din serviciu cu pierderea salariului pe timp de două luni de zile, întrucât s'a făcut vinovat de lipsă de interes în apărarea drepturilor fiscului, gravă nesocotire de ordine, gravă ușurință în serviciu și superficialitate în lucrări. Cu înlocuirea, administratorului exclus din serviciu a fost delegat d. Nicolae Brânzei, șef de serviciu la aceeași administrație.

— **NOUI AGENȚI DE PERCEPȚIE RURALI ÎN TIMIȘ-TORONTAL.** Ministerul de finanțe a numit un număr de cinci noi agenți de percepție rurali pentru administrația financiară de încasări și plăți a județului Timiș-Torontal, în persoana d-lor Ion C. Ispas, Alexandru Tudose, Constantin Gh. Smărădescu, Ion Sprâncenatu și Nicolae Budușcă. La prezentare, ei vor fi repartizați, după necesitățile serviciului, la percepțiile din județ.

— **Animale și pasări în plin centrul Timișoarei.** Într'un cunoscut cartier al Timișorii, Cetatea, pe străzile C. Marx, Neptun și Tapia, pasările și animalele ce le cresc locuitorii de aici, se plimbă în dragă voie dealungul și dealatul străzilor, lăsând în urma lor murdării, ce îmbăcesc aierul. Mulți dintre orașenii ce locuiesc printre cei ce țin vitele și păsările acestea, ni se plâng că nu pot să-și deschidă geamurile caselor, din cauză că mirosul ce se degajază din murdării, sunt adevărate focare de infecție. Credem că serviciul sanitar și edilitar al orașului va lua cuvenitele măsuri.

— **VIZITE.** Legiunea de străjere din județul Vlașca, ce se află în tabăra Străjerească dela Bazias, a vizitat ieri Timișoara. Serviciul cultural al Municipiului, deși nu a fost sesizat anticipat, fiind anunțat de unul din redactorii ziarului nostru, a dat delegație unui funcționar care a condus grupul de străjere pe la instituturile reprezentative din metropola Banatului. Între străjere erau delegate ale liceelor „Regina Maria” și liceul „Ortodox” din Giurgiu precum și Delegata dela gimnaziul industriale din Drăgănești, Vidra, Slobozia și Blejești. Incântat de cele văzute în orașul nostru, seara străjerele sub conducerea a patru profesoare comandante au părăsit Timișoara păstrând cele mai frumoase impresii despre ospitalitatea bănățeană.

— **Starea civilă la 26 Iulie. Născuți:** Amalia, fiica Amaliei Zombory, servitoare. **Morți:** Carol Vudý, de 74 ani, pensionar de stat; Petru Kertesz, de 59 ani, pensionar de stat; Ecaterina Kohn, de 57 ani, contabilă; Emeric Keller, de 59 ani, brutar — mort în Azilul de bătrâni; Barbara Odiat, de 20 ani și Carol Kasza, de 3 zile.

— **APARTENENȚĂ.** Curtea Locală Aditivă a amănat de ziua de 2 August pronunțarea în cauza de apartenență a lui Sigismund Mayer, binecunoscutul acționar al cafenelei Palace, care domiciliază în Timișoara încă din 1916, după cum rezultă din certificatul eliberat de Primăria Municipiului.

— **Sfatul Căminului Cultural al județului Timiș-Torontal,** a fost convocat pentru ziua de Sâmbătă 29 l. c. Deasemeni au fost convocați și toți directorii Căminelor culturale sătești spre a lua parte la ședința sfatului în care se vor discuta diferite chestiuni în vederea începerii activității pe teren.

— **EFORIA CURSURILOR PROFESIONALE DE UCENICI,** a ținut ieri la orele 17 d. m. ședință la care a luat parte și d. insp. general Gh. Botez. S'a discutat ce anume măsuri urmează a fi luate în urma înlăturării d-lui Ștefan Costea dela Direcțiunea cursurilor.

Unde va fi clădit noul teatru al Aradului?

Primăria a cumpărat patru proiecte

Arad, 27. Din momentul când primăria a lansat ideea sau mai bine zis proiectul de a înzestra orașul cu un teatru nou, modern și corespunzător necesităților actuale ale publicului spectator, cât și a tehnicii dramatice, numeroase critici au fost aduse municipiului, neținându-se, întotdeauna seamă de starea deplorabilă a clădirii dintre piața Avram Iancu și Bulev. Regina Maria. Dar, cu toate aceste, primăria a făcut demersurile necesare pentru a ajunge în posesiunea unor planuri detaliate privitor la proiectele sale și în consecință a publicat un concurs pentru întocmirea planurilor noului teatru. Concursul a fost înzestrat cu un premiu de 100.000 lei. Termenul pentru depunerea lucrărilor a expirat, iar comisia delegată cu examinarea lor s'a întrunit. După examinarea de rigoare, comisia a ajuns la concluzia că nici uneia din lucrările prezentate nu i se poate acorda premiul oferit. În schimb, comisia a recomandat cumpărarea celor patru lucrări prezentate, oferind pentru fiecare câte 20.000 lei.

Planurile aceste, întocmite de d-nii Ion Nega din București, N. Stancu, București,

M. Dumitrescu, Ploiești și Ioan Chira și L. Kenderessy din serviciul primăriei, proiectează clădirea noului teatru în partea din mijloc a Bulevardului Ferdinand, pe porțiunea cuprinsă între străzile Crișan și Mircea Stănescu.

Tot cu acest prilej, comisia a mai examinat două planuri privitor la transformarea fostului local al cafenelei „Palace” și a restaurantului orașănesc într'un mare local de cafe-restaurant-bar, etc. Ambele proiecte au fost respinse ca necorespunzând principiilor fixate de conducerea primăriei.

Al treilea proiect examinat, și singurul care a intrat, a fost privitor la edificarea noului băi populare, proiectate de primărie în fața uzinei de apă. Proiectul a avut însă atâtea omisiuni, încât chiar după ce eventual ar fi fost complectat, el tot inutilizabil rămânea.

Cu acest prilej, — și fiindcă vorbim de primărie — trebuie să mai arătăm, că în piața Mihai Viteazul au început lucrările pentru edificarea halelor, iar la primărie și palatul cultural, au început lucrările de reparațiuni.

Pentru ridicarea unei biserici româno ortodoxe la Fratelia

O inițiativă lăudabilă și curajoasă

Timișoara, 27. Fratelia este, după cum se știe, comună politică cu administrație proprie și deci independentă de orașul Timișoara. Credincioșii în număr de peste 800 suflete, sunt împărțiți în două parohii: Fratelia A) și Fratelia B), dar comuna nu are încă o biserică română-ortodoxă. Serviciul divin, la orice ocazie, atât la sărbători cât și la înmormântări, nașteri sau căsătorii, se face într'o capelă improvizată în una din sălile școlii primare.

Starea aceasta destul de regretabilă, e dela sine înțeles că nu mai poate să dăinuie. Credincioșii comunei au nevoie de un lăcaș de închinăciune demn, de o biserică adevărată. Aceasta cu atât mai mult cu cât credincioșii catolici au o biserică monumentală chiar în centrul comunei.

Parohia din Fratelia A), al cărei pastor este părintele Victor Faur, are locul necesar pentru ridicarea bisericii, chiar în fața primăriei, loc pe care l-a primit din partea comunei, cât mai curând, o biserică română-ortodoxă.

Dar cu 200.000 lei nu se poate face aproape nimic. De-aceia se impune ajutorul comunei. Conducătorii comunei, în frunte cu dl. notar Remus Ania, au luat hotărârea de-a veni în ajutorul parohiei cu câte 150.000 lei anual până la complectarea sumei.

Pentru aceasta a fost convocată o adunare a credincioșilor ca de comun acord să se stabilească o cotă adițională, care să aducă pentru fondul bisericii cele 150.000 lei anual. Adunarea a trebuit să fie însă amânată în continuare, pentru Duminecă 30 l. a. când, nu ne indoim că vor lua parte cât mai mulți credincioși în frunte cu conducătorii celor două parohii, precum și Soc. culturale între cari se numără și Reuniunea femeilor române.

Este datoriată fiecărui de a-și da aportul moral și material, sprijinind astfel inițiativa Primăriei care și-a propus să dea comunei, cât mai curând, o biserică română-ortodoxă.

Muncitori!

Găsiți angajamente prin ziarul nostru, care publică regulat buletinele oficiilor de plasare din ținutul Timiș

Oficiul de plasare Deva caută:

- 50 ineri salar 117—149 lei.
- 20 ajutori mineri salar 110—145 lei.
- 20 vagonetari salar 116 lei.
- 10 fierari salar 76—95 lei.
- 10 electricieni salar 76—95 lei.
- 10 lăcătuși salar 76—95 lei.
- 150 ziuși subterin salar 69 lei la zi, pentru minele dela Lupeni.

Oficiul de plasare Arad caută:

- 1 croitor, 10 lucrători de caolin, pentru societatea „Mircea Vodă” din Dofcea, județul Constanța, 1 fierbător de săpun mecanic, 1 maestru tricotaș, 2 șoferi cu salar de 2500 lei lunar, locuință, lumina, încălzit pentru St. Barbu Drugă, Craiova.

2 Oficiul de plasare Lugoj caută:

- 5 bucătăreșe cu salar între 7—900 lei lunar și întreținere și 11 servitoare cu salar între 4—500 lei lunar.

2 Oficiul de plasare Timișoara caută: 2 mașiniști la mașină cu aburi, cu examen și practică, 2 mașiniști motoare Diesel, 2 șefi mecanici, 2 strungari buni, pentru fabrica de hârtie din Prundul Bârgăului, județul Năsăud.

Toți cei ce doresc a ocupa aceste posturi să se anunțe de urgență la Oficiul de plasare al Statului din Timișoara, Str. Eugen de Savoia, unde pot vedea condițiile de angajare.

Adevărul în conflictul dela granița polonă

Varșovia, 27 (Rador). — În legătură cu pretinsul incident dela frontiera polonă, incident comunicat Luni de agenția germană D. N. B., agenția telegrafică poloneză PATT, publică următoarea punere la punct:

Focul n'a fost deschis de patrula poloneză, ci de un detașament de grăniceri ai Orașului Liber, care a tras împotriva unor grăniceri poloni.

ULTIMA ORA

Alegerile Administrative vor avea loc în cursul lunii Septembrie

Prin cine se vor convoca Corpurile Electorale

București, 27. (SIR.) — ALEGERILE ADMINISTRATIVE VOR AVEA LOC ÎN A DOUA JUMATATE A LUNEI SEPTEMBRIE.

CORPUL ELECTORAL PENTRU COMUNELE RURALE ȘI URBANE

NEREȘEDINTE, VA FI CONVOCAT DE PREFECTUL DE JUDEȚ. PENTRU ORAȘE REȘEDINTE, DE REZIDENTUL ȚINUTULUI, IAR PENTRU MUNICIPII DE MINISTRUL DE INTERNE.

CANDIDATURILE SE DEPUN CU OPT ZILE ÎNAINTE DE ALEGERI, LA JUDECĂTORIILE DE OCOL.

LISTELE ÎNTOCMITE AU FOST AFIȘATE.

Spre o restauratie a monarhiei în Spania

Generalul Franco va discuta cu fostul rege condițiile restaurației
Ex-regele Alfons conditionează revenirea pe tron de un plebiscit al poporului spaniol
Militarii nemulțumiți de situația actuală

Paris, 27 (Rador). — Ziarele parisiene de Miercuri se ocupă pe larg de situația din Spania „Excelsior” anunță prin corespondentul său din Lisabona că generalul Franco pare să fie favorabil restaurării monarhiei în Spania. Ducele de Maura, liderul monarhist spaniol a plecat la Lausanne spre a se întâlni cu Regele Alfons XII. Ducele de Maura ar avea instrucțiuni precise din partea generalului Franco să discute cu fostul rege condițiile restaurației monarhiei. După întvederea dela Lausanne, ducele de Maura se va înapoia în Spania.

Credem a ști că regele Alfons se va înapoia în Spania numai dacă poporul spaniol se va pronunța printr'un plebiscit în favoarea revenirii pe tron a fostului rege abdicat.

Le „Figaro” scrie că cei cari au învins în războiul spaniol nu privesc prea favorabil influența din ce în ce mai mare a unora dintre oamenii politici, ce gravi-

Cooperarea dintre forțele aeriene franco-britanice

Comemorarea lui Blieriot la Londra

Londra, 27. — (Rador). Sir Kingslay Wood, ministrul britanic al aerului, luând cuvântul după d. Guy la Chambre, ministrul francez al aviației, la dineul de Marți seara, cu ocazia de celei de a 30 aniversare dela traversarea Canalului Mânecii de către Blieriot, marele aviator francez, — a subliniat strânsa cooperare existentă între forțele aeriene franco-britanice.

Făcând aluzie la zborurile de antrenament executat de avioanele militare britanice asupra teritoriului francez, ministrul englez și a exprimat dorința ca avioanele franceze să execute la rândul lor zboruri deasupra teritoriului Angliei.

Oratorul a spus textual: „Sunt sigur că actuala colaborare dintre noi poate fi mai largă și chiar azi, împreună cu colegul meu francez și principalii noștri colaboratori, am avut conversații de al căror rezultat ambii ne putem felicita.”

Sir Kingslay Wood a adus apoi elogiul memoriei lui Blieriot care a tras legătura de unire dintre cele două țări amice.

tează în jurul ministrului de interne, în Spania, Germania și Italia.

streinătate.

Aceiași militari spanioli n'au decât prea puțin entuziasm pentru manifesta-

țiile de amicitie și solidaritate dintre Spania, Germania și Italia.

L'Epoque scrie că după ce s'a câștigat războiul, trebuie să se câștige pacea. Franco nu are o sarcină ușoară.

Generalul Quiapo de Llano ambasador al Spaniei la Berlin?

PARIS, 27. Ziarele apărute ieri seara, au publicat o telegramă din Burgos, după care generalul Quiapo de Llano, urmează să fie numit ambasador al Spaniei la Berlin.

Cercurile competente germane declară însă că n'au cunoștință de o eventuală numire a generalului Quiapo de Llano.

Șeful armatei germane la manevrele italiene

Coma, 27 (Rador). — Generalul Helder, șeful armatei germane va asista la începutul lunii August la marile manev-

re ale armatei italiene, care vor avea loc în câmpia fluviului Co. Gen. Helder a fost invitat oficial de generalul Pariani.

Val de căldură în Statele Unite

Din cauza arșiței au izbucnit sute de incendii

Newyork, 27 (Rador). Sute de incendii s'au declarat în Statele New-York, New-Yersey și Pensilvania, din cauza marelui secete și arșiței. Se înregistrează

mari pierderi de recoltă. Situația s'a înrăutățit din cauza lipsei de apă. Mii de oameni dorm în preajma malurilor râurilor sau pe acoperișurile de casă din cauza căldurii excesive.

Alinând că soțul ei s'a înecat în Mare o femeie se sinucide

Impresionanta dramă dela Budachi-Cordon

Chișinău, 27. (SIR.) — La plaja Budachi-Cordon se afla familia administratorului pivnițelor de vinuri a cooperativelor viticole „Pomana” — Pecus Alexandru. Acesta ducându-se să se scalde în mare, a înotat prea departe de mal unde a fost apucat de cârcei și neputând să se întoarcă înapoi, s'a înecat înainte ca bărcile de salvare să fi ajuns la el.

După câteva ore de căutare cadavrul i-a fost găsit aruncat de valuri la mal. Autoritățile au cautat să ascundă această nenorocire înaintea soției celui înecat, dar din imprudența unui martor ocular, d-na Olga Pecus a aflat despre cele întâmplate și în disperare a fugit acasă, a scos revolverul soțului din saltar și și-a tras un foc în tâmplă, murind pe loc.

Vacanța parlamentară în Anglia va fi limitată

LONDRA, 27. (RADOR). — ÎN CERURILE POLITICE BINE INFORMATE SE DECLARA CA PARTIDUL LABURIST VA CERE GUVERNULUI CA FAȚA DE SITUAȚIA ACTUALĂ, SĂ LIMITEZE VACANȚA PARLAMENTARĂ.

Ziarul „Vreme” din Belgrad a fost suspendat

Belgrad, 27 (Rador). — Prefectul poliției din Belgrad, bazându-se pe prevederile legii, a revocat Marți consiliul de administrație al întreprinderii de editură din Belgrad Vreme, care face să apară ziarul cu același nume.

Au fost numiți comisari ai întreprinderii d-nii Nenad Georgevci, din Oficiul de contencios din Belgrad, ș dr. Daniel Gregorici, avocat.

Această măsură a fost luată în urma unor anumite uneltiri în sânul conducătorilor acestei întreprinderi, cari au organizat o campanie sistematică de știri false pentru a turbura bunele raporturi ce există între Iugoslavia și vecinii ei.

Orașul București va deveni port la Dunăre

București, 27 (Rador). — Administrația financiară din Ploiești a dresat acte și aplicat o amendă de 19 milioane lei soc. petrolifere „Astra Română”, rafinăria Ploiești pentru sustragerea dela plata cifrei afaceri. Soc. „Astra Română” a mai fost amendată cu încă 23 milioane lei pentru că n'a posedat registrele în regulă.

Soc. petroliferă „Astra Română” amendată cu 19 milioane Lei

București, 27. (Rador.) — Consiliul tehnic superior a ratificat proiectul U. C. B.-ului pentru corectarea cursului Dâmboviței și derivarea parțială a apelor Argeșului prin care Bucureștiul va fi transformat în port la Dunăre. În legătură cu aceste lucrări, uzina electrică din Grozăvești va avea 100.000 cai putere. Campania de lucru prevede deocamdată investiții în valoare de un sfert de miliard lei.

— Sosirea copiilor dela Balic. Duminică 30 Iulie ora 6.50 dimineața sosesc cei 75 de băieți cari au petrecut o lună în colonia de vacanță a Primăriei Timișoara. Ei sunt toți sănătoși. Părinții lor sunt rugați să-i ia dela tren.

Citiți ziarul
„DACIA”